NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.3.1.2025

Pan
Krzysztof Adam Kołtyś
Burmistrz Janowa Lubelskiego

ul. Jana Zamoyskiego 59
23-300 Janów Lubelski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola nr P/25/088 - Rządowy Program Odbudowy Zabytków

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie
ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin
tel. 48814613120, llu@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Janowie Lubelskim (dalej: Urząd), 23-300 Janów Lubelski, ul. Jana Zamoyskiego 59.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Adam Kołtyś, Burmistrz Janowa Lubelskiego (dalej: Burmistrz) od 2 listopada 1998 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Nabór wniosków i pozyskiwanie środków na realizację Rządowego Programu Odbudowy Zabytków. 2. Wykorzystanie środków na realizację Rządowego Programu Odbudowy Zabytków. 3. Wykonywanie obowiązków sprawozdawczych (informacyjnych).
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do 10 czerwca 2025 r., tj. do dnia zakończenia czynności kontrolnych, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających wpływ na ocenę kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli[1].
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie.
Kontroler	Katarzyna Kuzioła, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/29/2025 z 17 lutego 2025 r. (akta kontroli tom 1 str. 2-10)

[1] Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna[2] kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Środki finansowe otrzymane z Banku Gospodarstwa Krajowego[3], przeznaczone na realizację Rządowego Programu Odbudowy Zabytków[4], zostały wykorzystane w sposób prawidłowy. Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzono z zachowaniem przepisów ustawy z 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych[5] oraz zapewniono wsparcie beneficjentowi dotacji w zakresie prowadzonego postępowania zakupowego. Dochody i wydatki, dotyczące realizowanych zadań, prawidłowo udokumentowano i ujęto w księgach rachunkowych. Przeprowadzone oględziny zakończonych inwestycji potwierdziły zgodność ich wykonania z zakresem określonym we wnioskach o dofinansowanie, umowami z wykonawcami oraz decyzjami właściwych organów.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły niezapewnienia przez Miasto Janów Lubelski[6] powszechnego dostępu do informacji o możliwości skorzystania z dofinansowania w ramach środków RPOZ oraz niesporządzenia gminnego programu opieki nad zabytkami, którego obowiązek posiadania wynikał z przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami[7].

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe[8] kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Nabór wniosków i pozyskiwanie środków na realizację Rządowego Programu Odbudowy Zabytków

Opis stanu faktycznego

1.1. Zasady udzielania dotacji celowej z budżetu Miasta na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na terenie Miasta określono w uchwale nr XLV/350/18[9] Rady Miejskiej[10] w Janowie Lubelskim z 24 kwietnia 2018 r. Uchwałą nr LXVII/589/23[11] z 1 grudnia 2023 r., którą opublikowano 7 grudnia 2023 r. i która weszła w życie z dniem 22 grudnia 2023 r., określono zasady udzielania tej dotacji w ramach realizacji RPOZ, w tym procedurę naboru i oceny wniosków[12]. W procedurze naboru i oceny wniosków nie zawarto jednak informacji o liczbie wniosków, które po ich rozpatrzeniu, zostaną złożone do BGK.

Burmistrz wyjaśnił, że na podstawie art. 93 ust. 4, w związku z art. 87 ust. 1, ustawy o ochronie zabytków udzielanie dotacji na prace przy zabytku jest zadaniem własnym, w związku z czym rozeznanie, co do potrzeb w tym zakresie jest dokonywane w sposób ciągły. W ramach bieżącej pracy dokonano wewnętrznych ustaleń, które obiekty wymagają interwencji konserwatorskiej. Ogłoszony nabór nie narzucał wnioskodawcom ustanawiania osobnej procedury naboru i oceny wniosków w celu wyboru obiektów

---

[2] Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.
[3] Dalej: BGK.
[4] Dalej: RPOZ.
[5] Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, ze zm., dalej: Pzp.
[6] Dalej: Miasto.
[7] Dz. U. z 2024 r. poz. 1292, dalej: ustawa o ochronie zabytków.
[8] Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.
[9] Zmienionej uchwałą nr XXIX/255/21 Rady Miejskiej z 9 marca 2021 r. Uchwała została podjęta na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 9 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465) oraz art. 81, w związku z art. 77, ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków.
[10] Dalej: Rada Miejska.
[11] Uchwała została podjęta na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 9, art. 18 ust. 2 pkt 15 i art. 40 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków.
[12] Dalej: uchwała w sprawie zasad udzielania dotacji z RPOZ lub procedura naboru i oceny wniosków.

zabytkowych, które zostaną złożone do BGK. W dniu uchwalenia uchwały w sprawie zasad udzielania dotacji z RPOZ, tj. 1 grudnia 2023 r., brak było możliwości zamieszczenia informacji w jej treści na temat liczby wniosków, które zostaną złożone do BGK, gdyż nabór wniosków do drugiej edycji został zakończony 16 sierpnia 2023 r. Ponadto przygotowując i podejmując przedmiotową uchwałę, trudno było przewidzieć, jakie zasady zostaną określone w ewentualnych kolejnych naborach.

W procedurze naboru i oceny wniosków określono m.in., jaki podmiot może ubiegać się udzielenie dotacji[13], rodzaje prac, na jakie może zostać udzielona dotacja[14], wysokość dotacji (do wysokości 100% nakładów koniecznych) oraz informację, że dotacja:

- stanowi pomoc de minimis, w przypadku, kiedy o dotację ubiega się podmiot prowadzący działalność gospodarczą;
- może być udzielona wyłącznie na realizację zadań inwestycyjnych, dla których na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie z RPOZ nie ogłoszono postępowań, mających na celu wyłonienie wykonawcy lub wykonawców;
- zostanie udzielona po otrzymaniu wstępnej promesy dofinansowania inwestycji z RPOZ i może zostać udzielona do wysokości środków zabezpieczonych przez Radę Miejską w budżecie Miasta oraz środków uzyskanych w ramach dofinansowania uzyskanego w ramach RPOZ;
- przyznawana jest na podstawie wniosku o udzielenie dotacji (stanowiącego załącznik do uchwały) złożonego do Burmistrza, który podlega sprawdzeniu pod względem formalnym[15];
- zweryfikowane przez Burmistrza wnioski stanowią podstawę do ujęcia planowanych dotacji w uchwale budżetowej, w zakresie, w jakim finansowane są ze środków własnych Miasta, jak i uzyskanego dofinansowania (Burmistrz przedkłada Radzie Miejskiej propozycję udzielenia dotacji z podaniem ich wysokości);
- wysokość kwoty dotacji ustala Rada Miejska w uchwale budżetowej[16], a o udzieleniu lub odmowie udzielenia dotacji Burmistrz informuje wnioskodawców;
- przekazanie dotacji następuje na podstawie umowy zawartej pomiędzy wnioskodawcą a Miastem.

Zgodnie z Procedurą naboru i oceny wniosków wnioski o udzielenie dotacji podlegały tylko sprawdzeniu pod względem formalnym (tryb ten nie uległ zmianie). Treść uchwały została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego[17].

Burmistrz wyjaśnił, że weryfikację wniosków przeprowadzili doświadczeni pracownicy, których kompetencje i obiektywizm nigdy w przeszłości nie budziły żadnych zastrzeżeń. Podstawowe obowiązki pracownika samorządowego oraz zasady postępowania gwarantowały jednakowość i powtarzalność weryfikacji złożonych wniosków. Podstawą weryfikacji wniosków były postanowienia uchwały w sprawie zasad udzielania dotacji z RPOZ, zawierające zestandaryzowany formularz wniosku, jednakowy dla wszystkich wnioskodawców.

W badanej procedurze nie przewidziano weryfikacji treści wniosków w zakresie realizacji celu przeciwdziałania COVID-19, o którym mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem

---

[13] Tj.: posiadający tytuł prawny do zabytku wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego.

[14] Tj.: na finansowanie nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych, które wnioskodawca zamierza wykonać w roku złożenia wniosku lub w roku następującym po roku złożenia wniosku o udzielenie dotacji.

[15] Wniosek niekompletny lub nieprawidłowo wypełniony, mógł być uzupełniony w terminie wskazanym przez Burmistrza.

[16] W odrębnej uchwale Rada Miejska określała beneficjenta, nazwę inwestycji, kwotę udzielonej dotacji oraz zakres prac lub robót, na wykonanie których dotację udzielono.

[17] https://edziennik.lublin.uw.gov.pl/eli/POL_WOJ_LB/2023/7400/ogl/pol/pdf.

i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych[18] oraz w zakresie kompleksowości planowanych inwestycji.

Burmistrz wyjaśnił, że weryfikacji wniosków dokonywano na podstawie warunków, zawartych w udzielonej wstępnej promesie, która określała wymogi, wynikające z uchwały nr 232/2022 Rady Ministrów z dnia 23 listopada 2022 r. w sprawie ustanowienia RPOZ[19]. Obowiązkiem organu stanowiącego Miasta było ustalenie zasad wynikających z ustawy o ochronie zabytków oraz zapewnienie spełnienia warunków zawartych w treści promesy wstępnej. Zasady wypłaty dofinansowania normował § 11 załącznika do uchwały RM i zależały one m.in. od czasu trwania inwestycji. Obowiązkiem wnioskodawcy było poinformowanie, za pośrednictwem aplikacji informatycznej, o zakończeniu inwestycji lub jej wydzielonego etapu. Ponadto 1 lipca 2023 r. na terenie Rzeczypospolitej Polskiej został zniesiony stan zagrożenia epidemicznego spowodowany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

W badanej procedurze nie została przewidziana procedura odwoławcza.

Burmistrz wyjaśnił, że zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków dotacja na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków, może być udzielona przez organ stanowiący gminy, powiatu lub samorządu województwa. Skoro ustawodawca przyznał Radzie Miejskiej prawo do decydowania o przyznaniu dotacji, to dokonywała tego samodzielnie w ramach upoważnienia ustawowego. Uchwała nie może wprowadzać postanowień, zgodnie z którymi decyzja Rady Miejskiej w przedmiocie przyznania dotacji uzależniona jest od uprzedniej decyzji organu wykonawczego lub innego podmiotu (komisji, zespołu itp.). Ponadto uchwała Rady Miejskiej nie może również upoważniać organu wykonawczego lub innego podmiotu do negatywnej selekcji wniosków o przyznanie dotacji, gdyż jest to równoznaczne z przekazaniem ustawowych kompetencji organu stanowiącego na organ wykonawczy lub inny podmiot. W świetle uchwały w sprawie zasad udzielania dotacji z RPOZ do zadań organu wykonawczego należą jedynie czynności techniczno-administracyjno-organizacyjne, tj.: zebranie wniosków, dokonanie ich sprawdzenia pod względem formalnym oraz przedstawienie ich Radzie, która samodzielnie podejmuje decyzję w sprawie udzielenia dotacji. Ponadto akty prawa miejscowego przyjęte przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podlegają na zasadach ogólnych zaskarżeniu do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Wobec powyższego wprowadzanie do ww. uchwały zapisów dotyczących procedury odwoławczej, nie miałoby prawnego uzasadnienia. Poinformował także, że projekt uchwały był opiniowany przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a po przyjęciu 1 grudnia 2023 r., uchwała została przesłana do Nadzoru Prawnego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie[20], która nie wniosła zastrzeżeń.

W uchwale w sprawie zasad udzielania dotacji z RPOZ przewidziano obowiązek poinformowania wnioskodawców o wynikach oceny złożonego wniosku[21] oraz o udzieleniu lub odmowie udzielenia dotacji. Wzór wniosku o udzielenie dotacji[22] nie przewidywał pozyskania wszystkich danych niezbędnych do złożenia wniosku do BGK, które zostały określone przez BGK w regulaminie naboru wniosków o dofinansowanie. W procedurze nie przewidziano konieczności wykazania przez osoby oceniające wnioski

[18] Dz. U. 2025 poz. 764.
[19] Dalej: uchwała RM.
[20] Dalej: RIO.
[21] Wniosek niekompletny lub nieprawidłowo wypełniony może być uzupełniony w terminie wskazanym przez Burmistrza. Po bezskutecznym upływie terminu do uzupełnienia wniosku, wniosek pozostawia się bez rozpatrzenia, o czym wnioskodawca jest informowany.
[22] Załącznik do uchwały Nr LXVII/589/23 Rady Miejskiej z 1 grudnia 2023 r.

braku powiązania z wnioskodawcami i bezstronności przy ocenie wniosków. Nie określono także czasu weryfikacji wniosków w poszczególnych naborach.

W Urzędzie nie określono wytycznych dotyczących sposobu organizacji naboru wniosków[23]. Nie wprowadzono także limitów określających liczbę wniosków, które w danym naborze planowano złożyć w imieniu przyszłych beneficjentów dotacji.

Burmistrz wyjaśnił, że brak wprowadzenia limitu wniosków nie zmienił obowiązującej zasady, wynikającej jednoznacznie i wprost z treści § 3 ust. 5 załącznika do uchwały RM. W ramach bieżącej pracy dokonano wewnętrznych ustaleń i uzgodniono, jakie obiekty wymagają interwencji konserwatorskiej, ze względu na ich poziom degradacji.

Po ogłoszeniu naborów przez BGK w ramach RPOZ nie podjęto działań (np. poprzez zamieszczenie informacji na stronie internetowej UM) w celu zapewnienia powszechnego dostępu mieszkańcom do informacji o możliwości złożenia wniosku w celu ubiegania się o dotację, o której mowa w art. 81 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, na nakłady konieczne, określone w art. 77 tej ustawy, na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w ewidencji zabytków wskazanej w art. 22 ustawy. Podjęcie uchwały w sprawie zasad udzielania dotacji z RPOZ dopiero 1 grudnia 2023 r., mimo transmisji sesji Rady Miejskiej (na której odbywało się podjęcie ww. uchwały) oraz ogłoszenia jej w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego, nie zapewniło powszechnego dostępu do informacji o możliwości skorzystania z dofinansowania w ramach środków finansowych RPOZ, gdyż nabory obydwu edycji zakończyły się odpowiednio 31 marca i 16 sierpnia 2023 r. Złożenie wniosków o udzielenie dotacji na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku, w związku z obowiązywaniem uchwały nr XLV/350/18 z 24 kwietnia 2018 r., umożliwiało jedynie otrzymanie dotacji w kwocie nie wyższej niż 70 000 zł w danym roku, a w ramach RPOZ limit dofinansowania dla każdego wniosku wynosił maksymalnie 3 500 000 zł. Brak zapewnienia powszechnego dostępu do informacji o możliwości ubiegania się o środki finansowe z RPOZ w ramach dotacji opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości".

(akta kontroli tom 1 str. 13, 118-153, 225-226, 229-234, tom 3 str. 2, 5, 31, 39, 90-96)

1.2. Za analizę składanych wniosków odpowiadało dwóch pracowników Referatu Planowania i Realizacji Inwestycji[24] posiadających doświadczenie przy składaniu wniosków aplikacyjnych, ich realizacji, dokonywaniu rozliczeń i sporządzaniu sprawozdawczości w ramach środków krajowych i unijnych[25]. Osoby te posiadały także uprawnienia do kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń w specjalności konstrukcyjno-budowlanej.

Burmistrz wyjaśnił, że pracownicy Referatu Inwestycji w ramach obowiązku podnoszenia kwalifikacji, uzupełniania wiedzy i umiejętności korzystali z materiałów zamieszczonych na stronie BGK. Doraźnie w przypadku powzięcia wątpliwości pracownicy tego Referatu kontaktowali się telefonicznie z osobą wskazaną na stronie BGK do obsługi województwa lubelskiego oraz korzystali z infolinii BGK. W dniu 19 września 2023 r. pracownicy Referatu uczestniczyli w spotkaniu, dotyczącym RPOZ w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, zorganizowanym

[23] Innych niż dokumenty oraz „pytania i odpowiedzi": opublikowane na stronie internetowej BGK https://www.bgk.pl/programy-i-fundusze/programy/rzadowy-program-odbudowy-zabytkow.
[24] Dalej: Referat Inwestycji lub Referat.
[25] Odpowiednio 21 i 18 lat doświadczenia w realizacji tych przedsięwzięć.

przez Powiat Janowski z udziałem przedstawiciela BGK. W trakcie spotkania uzyskano m.in. odpowiedzi i wyjaśnienia dotyczące wątpliwości merytorycznych i proceduralnych.

Do oceny złożonych wniosków nie powoływano komisji. Pracownicy Referatu Inwestycji, odpowiedzialni za analizę składanych wniosków, mieli czas na przygotowanie się do weryfikacji wniosków od dnia podjęcia uchwały w sprawie zasad udzielania dotacji z RPOZ (tj. od 1 grudnia) do dnia jej wejścia w życie (tj. do 22 grudnia 2023 r.). Osoby biorące udział w ocenie wniosków nie podpisywały oświadczeń o bezstronności i braku ewentualnych powiązań z wnioskodawcami, a w Urzędzie nie weryfikowano braku takich powiązań.

Burmistrz wyjaśnił, że pracownicy Referatu Inwestycji podczas dokonywania weryfikacji wniosków stosowali postanowienia uchwały w sprawie zasad udzielania dotacji z RPOZ. Złożone wnioski zweryfikowali pod względem formalnym, kompletności wypełnienia wniosku i jego załączników oraz merytorycznie pod względem konieczności wykonania prac remontowo-renowacyjnych w celu zabezpieczenia obiektu przed dalszą degradacją. Uchwała nie wymagała sporządzania i składania odrębnych oświadczeń. Obowiązek wykonywania powierzonych pracownikowi samorządowemu zadań sumiennie, sprawnie i bezstronnie, dbałości o wykonywanie zadań publicznych oraz o środki publiczne z uwzględnieniem interesu publicznego należy do podstawowych obowiązków pracowników samorządowych określonych w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt. 1 i 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych[26].

(akta kontroli tom 1 str. 13-16, 118-153, 218-220, 226-227, 235-236)

1.3. W Urzędzie na bieżąco[27] dokonywano rozeznania, które obiekty wymagają interwencji konserwatorskiej ze względu na poziom ich degradacji oraz możliwości finansowe. Analiza typowania zabytków do ujęcia we wnioskach o dofinansowanie nie była dokumentowana. W ramach dwóch naborów sporządzono i złożono wnioski:

- nr RPOZ/2022/4353/PolskiLad na *Opracowanie dokumentacji projektowej na remont budynku dawnego więzienia w Janowie Lubelskim* o przewidywanej wartości Inwestycji 500 000 zł - brak na liście rankingowej;
- nr RPOZ/2022/4357/PolskiLad na *Remont budynku dawnego więzienia w Janowie Lubelskim* na kwotę 1 900 000 zł - brak na liście rankingowej;
- nr RPOZ/2022/4348/PolskiLad na *Remont budynku dawnej Kancelarii Obwodu Ordynacji Zamoyskiej*[28] na kwotę 500 000 zł - wniosek był na liście rankingowej;
- nr RPOZ/2022/3422/PolskiLad na *Konserwację i restaurację elewacji dzwonnicy-bramy wraz ogrodzeniem*[29] na kwotę 520 000 zł - wniosek był na liście rankingowej;
- nr Edycja2RPOZ/2023/6726/PolskiLad na *Konserwację i restaurację ogrodzenia zespołu poklasztornego dawnych Dominikanów obecnie kościoła pw. św. Jana Chrzciciela w Janowie Lubelskim - kontynuacja*[30] na kwotę 515 000 zł – wniosek był na liście rankingowej (w ramach edycji drugiej).

Przedmiot dofinansowania opisany we wnioskach nie miał bezpośredniego związku z przeciwdziałaniem COVID-19, tj. finansowaniem lub dofinansowaniem czynności związanych ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem, rozprzestrzenianiem się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków, w tym społeczno-gospodarczych, choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS - CoV-2.

---

[26] Dz. U. z 2024 r. poz.1135.

[27] M.in. na podstawie kart adresowych gminnej ewidencji zabytków, programów rewitalizacji oraz planów zagospodarowania przestrzennego.

[28] Dalej: Remont budynku dawnej Kancelarii.

[29] Dalej: Konserwacja i restauracja elewacji dzwonnicy bramy.

[30] Dalej: Konserwacja i restauracja ogrodzenia zespołu poklasztornego.

Burmistrz wyjaśnił, że uchwała RM w § 3 ust. 2. pkt 1 określała, na realizację jakich zadań inwestycyjnych może być przeznaczone dofinansowanie z RPOZ[31]. Wnioski zawierały elementy wymienione wprost w przywołanym przepisie uchwały[32].

Inwestycje ujęte we wnioskach o dofinansowanie nie były objęte gminnym programem opieki nad zabytkami, o którym mowa w art. 87 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków, gdyż Miasto nie posiadało takiego programu[33] (opisano to szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości"). Burmistrz wyjaśnił m.in., że brak takiego programu nie wykluczał możliwości złożenia wniosku do BGK w odpowiedzi na ogłoszony nabór, co uczyniono, a złożony wniosek uzyskał dofinansowanie.

(akta kontroli tom 1 str. 15-16, 154-159, tom 2 str. 3-19, tom 3 str. 2-5, 31-33, 36-38, 105-114, tom 4 str. 50-219, 274-321, tom 5 str. 2-3, 280-282)

1.4. W latach 2022-2023, w związku z pierwszą (nabór od 24 listopada 2022 r. do 31 marca 2023 r.) i drugą edycją naboru do RPOZ (od 26 lipca do 16 sierpnia 2023 r.), do Urzędu wpłynęły dwa wnioski (22 grudnia 2023 r.) złożone przez Proboszcza Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Jana Chrzciciela w Janowie Lubelskim[34]. Dotyczyły one inwestycji: *Konserwacja i restauracja elewacji dzwonnicy-bramy* na kwotę 520 000 zł, oraz *Konserwacja i restauracja ogrodzenia zespołu poklasztornego* na kwotę 515 000 zł. Oba wnioski zostały ocenione pozytywnie przez pracowników odpowiedzialnych za ich weryfikację w dniu 22 grudnia 2023 r. (dzień wpływu wniosków do Urzędu).

Burmistrz wyjaśnił m.in., że pracownicy Referatu Inwestycji zweryfikowali wnioski pod względem formalnym, kompletności wypełnienia wniosku i załączników do wniosku o udzielenie dotacji oraz merytorycznie – pod względem konieczności wykonania prac remontowo-renowacyjnych w celu zabezpieczenia obiektu przez dalszą degradacją. Uchwała w sprawie zasad udzielania dotacji z RPOZ nie określała ram czasowych i terminów na weryfikację składanych wniosków. Z § 9 ust. 1 tej uchwały wynikało, że Burmistrz dokonuje weryfikacji złożonych wniosków i przedkłada Radzie propozycję udzielenia dotacji z podaniem ich wysokości.

W związku z § 9 ust. 1 i ust. 2 uchwały w sprawie zasad udzielania dotacji z RPOZ 28 grudnia 2023 r. Rada Miejska podjęła uchwały nr: LXVIII/610/23[35] oraz LXVIII/609/23[36] w sprawie przyznania dotacji celowej dla Parafii na realizację zadań inwestycyjnych, które dotyczyły odpowiednio: konserwacji i restauracji elewacji dzwonnicy − bramy, konserwacji i restauracji ogrodzenia zespołu poklasztornego. Łącznie w dwóch naborach złożono do BGK pięć wniosków, dla których Miasto było wnioskodawcą. W uchwale w sprawie zasad udzielania dotacji z RPOZ nie określono wymogu przekazania danych i załączania materiałów na temat sytuacji finansowej wnioskodawców. Pracownicy Referatu Inwestycji również nie analizowali wniosków w tym zakresie oraz nie prowadzili korespondencji z wnioskodawcą. Zakres prac ujętych we wnioskach potwierdzono na podstawie przeprowadzonej wizji lokalnej obiektów objętych wnioskami.

---

[31] Finansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, o którym mowa w art. 8 ustawy o ochronie zabytków, lub znajdującym się w ewidencji zabytków wskazanej w art. 22 ustawy o ochronie zabytków, do którego tytuł prawny wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego posiada wnioskodawca lub jednostka organizacyjna zaliczana do sektora finansów publicznych, podlegająca wnioskodawcy.

[32] Z wyłączeniem wniosku „Opracowanie dokumentacji projektowej na remont budynku dawnego więzienia w Janowie Lubelskim".

[33] W uchwale budżetowej na 2025 r. zaplanowano wydatek na opracowanie gminnego programu opieki nad zabytkami.

[34] Dalej: Parafia**.**

[35] Zmieniona uchwałą nr LXIX/620/24 z 25 stycznia 2024 r.

[36] Zmieniona uchwałą nr LXIX/621/24 z 25 stycznia 2024 r.

W badanej próbie wniosków nie wystąpiły przypadki wyłączenia się pracowników i członków komisji ze względu na konflikt interesów.

W procedurze naboru i oceny wniosków nie zawarto zapisów dotyczących zapobiegania możliwości wystąpienia mechanizmów korupcjogennych. Burmistrz wyjaśnił, że RPOZ nie zawierał postanowień i zapisów dotyczących takiego obowiązku.

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki, że wniosek, który uzyskał ocenę pozytywną, nie został ostatecznie złożony do BGK.

(akta kontroli tom 1 str. 13, 219-221, tom 2 str. 310-313, tom 3 str. 2, 30-31, 97-104, tom 5 str. 20-51, 300-315)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności Urzędu w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niesporządzenie, w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 10 czerwca 2025 r. (dnia zakończenia czynności kontrolnych) gminnego programu opieki nad zabytkami, pomimo obowiązku wynikającego z art. 87 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków, zgodnie z którym burmistrz sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami.

Burmistrz wyjaśnił, że trwały prace m.in. w zakresie rozeznania cenowego na opracowanie gminnego programu opieki nad zabytkami przez eksperta zewnętrznego, a Miasto posiadało zabezpieczone w budżecie środki na ten cel.

(akta kontroli tom 1 str. 17-27, 65-70, 154, tom 3 str. 4, 37)

2. Niezapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwości skorzystania z dofinansowania w ramach środków RPOZ oraz brak transparentnych działań przy wyborze zabytków do objęcia dotacją.

W Urzędzie po ogłoszeniu naborów w ramach RPOZ, tj. od 24 listopada 2022 r., nie podjęto działań w celu zapewnienia powszechnego dostępu do informacji o możliwości skorzystania z dofinansowania w ramach środków RPOZ potencjalnym zainteresowanym mieszkańcom, którzy byli uprawnieni do ubiegania się o dotację na renowację, konserwację i wykonanie robót budowlanych przy zabytkach. Burmistrz nie przekazał właścicielom i zarządcom obiektów zabytkowych położonych na terenie Miasta informacji o możliwości dofinansowania inwestycji związanych z ochroną i konserwacją zabytków przed i w trakcie trwania naborów do RPOZ. Powszechny dostęp do informacji o możliwości skorzystania z dofinansowania umożliwiono mieszkańcom dopiero po zakończonych naborach, z dniem opublikowania uchwały w sprawie zasad udzielania dotacji z RPOZ. Ponadto wybór obiektów do wniosków o dofinansowanie z RPOZ, dokonany przez pracowników Referatu Inwestycji na podstawie wewnętrznych nieudokumentowanych ustaleń, nie potwierdzał zapewnienia w Urzędzie wystarczająco transparentnych działań, których efektem był wybór obiektów do dofinansowania.

Niezapewnienie powszechnego dostępu do tych informacji oraz nietransparentny sposób wyboru obiektów do dofinansowania były działaniami nierzetelnymi oraz niezgodnymi z punktem 9 wyjaśnień do RPOZ zamieszczonych na stronie BGK, zgodnie z którym wybór zabytków powinien nastąpić w wyniku powszechnych i transparentnych działań; powinien to być proces, który daje szansę zgłoszenia wszystkim potencjalnym zainteresowanym, uprawnionym do ubiegania się o dotację.

Burmistrz wyjaśnił, że Miasto, składając wnioski, brało pod uwagę zróżnicowane okoliczności i stan faktyczny, na które miała m.in. wpływ liczba zabytków wpisanych do rejestru zabytków, wiedza na temat ich stanu degradacji i rzeczywistych potrzeb, a także potrzeby kontynuacji prowadzonych robót konserwatorskich i restauratorskich przy tych zabytkach. Wskazał m.in., że sesje Rady Miejskiej, na których były podejmowane uchwały dotyczące określenia zasad oraz przyznania samych dotacji z RPOZ były transmitowane, uchwały ogłaszane w BIP, a uchwała w sprawie zasad

udzielania dotacji z RPOZ ogłoszona w dzienniku urzędowym Wojewody Lubelskiego. Oznacza to, że całość podejmowanych w tej sprawie działań i czynności była jawna, transparentna, przejrzysta poprzez powszechną dostępność i poddanie kontroli społecznej.

NIK nie podziela wyjaśnień Burmistrza w tym zakresie. Podjęcie uchwał oraz transmisje z przebiegu sesji Rady Miejskiej nastąpiły 1 grudnia (w sprawie zasad udzielania dotacji z RPOZ) i 28 grudnia 2023 r. (w sprawie przyznania dotacji z RPOZ), a możliwość składania wniosków w ramach dwóch naborów do RPOZ za pośrednictwem jednostki samorządu terytorialnego minęła 31 marca i 16 sierpnia 2023 r.

(akta kontroli tom 1 str. 175-217, tom 3 str. 5, 38-39, 78-96, tom 6 str. 206-228)

OCENA CZĄSTKOWA

Burmistrz nie przekazał informacji właścicielom i zarządcom obiektów zabytkowych położonych na terenie Miasta o możliwości dofinansowania inwestycji związanych z ochroną i konserwacją zabytków przed i w trakcie trwania naborów do RPOZ. Po przyjęciu uchwały w sprawie zasad udzielania dotacji z RPOZ, jednocześnie będącej procedurą naboru i oceny wniosków, rzetelnie weryfikowano spełnianie wymogów formalnych wymienionych w uchwale. Pracownicy, dokonujący analizy wniosków, posiadali odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie. W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 10 czerwca 2025 r. nie sporządzono gminnego programu opieki nad zabytkami, którego obowiązek posiadania wynika z art. 87 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków.

OBSZAR

2. Wykorzystanie środków na realizację Rządowego Programu Odbudowy Zabytków

Opis stanu faktycznego

2.1. Trzy spośród pięciu wniosków złożonych przez Miasto uzyskało wstępne promesy. Po ich uzyskaniu środki finansowe dotyczące dwóch złożonych wniosków[37] zostały przekazane do Parafii – beneficjenta dotacji.

Wartość promesy wstępnej dla wniosków: *Konserwacja i restauracja elewacji dzwonnicy-bramy*, *Konserwacja i restauracja ogrodzenia zespołu poklasztornego* i *Remont budynku dawnej Kancelarii* wyniosła odpowiednio 500 000 zł, 500 000 zł i 480 000 zł, a wartość promesy inwestycyjnej[38]: 484 748,66 zł (96,15% kwoty dotacji z BGK), 483 949,24 zł (97,09%) i 480 000 zł (76,19%).

Kwota wypłaconych środków finansowych była równa kwocie wynikającej z trzech promes inwestycyjnych. Beneficjentowi dwóch dotacji wypłacono odpowiednio:
- 484 748,66 zł środków otrzymanych z BGK i 19 410,11 zł wkładu własnego Miasta,
- 483 949,24 zł środków z BGK i 14 505,02 zł wkładu własnego Miasta.

(akta kontroli tom 1 str. 13, 15-16, 160-173, 221-222, tom 3 str. 115-127, tom 5 str. 4-15, 283-295)

2.2. Miasto otrzymało z BGK dla ww. trzech wniosków środki finansowe odpowiednio w kwotach: 484 748,66 zł (26 listopada 2024 r.) i 483 949,24 zł (28 października 2024 r.) i 480 000 zł (27 grudnia 2024 r.).

W skontrolowanych przypadkach zapewniono i wypłacono wykonawcy kwotę udziału własnego jako część wynagrodzenia za realizację prac w ramach danej inwestycji, tj. odpowiednio w kwocie: 19 410,11 zł (25 czerwca 2024 r.), 14 505,02 zł (25 czerwca 2024 r.) i 150 000 zł (3 października 2024 r.).

---

[37] *Konserwacja i restauracja elewacji dzwonnicy-bramy* oraz *Konserwacja i restauracja ogrodzenia zespołu poklasztornego.*

[38] Nastąpiła zmiana kwot w odniesieniu do uzyskanych dwóch promes wstępnych odpowiednio o 15 251,34 zł, 16 050,76 zł.

Postępowanie o zamówienie publiczne dla jednej z inwestycji oraz postępowania zakupowe beneficjenta na realizację pozostałych dwóch inwestycji objętych dotacjami wszczęto[39] po uzyskaniu wstępnych promes z BGK[40]. W Urzędzie zapewniono wsparcie beneficjentowi dotacji w zakresie zachowania transparentności i konkurencyjności postępowania poprzez zamieszczenie na stronie internetowej UM ogłoszenia o prowadzonym postępowaniu zakupowym, informacji z otwarcia ofert i z wyboru najkorzystniejszej oferty. Wobec ww. zadań inwestycyjnych na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie z RPOZ nie ogłoszono postępowań, mających na celu wyłonienie wykonawcy lub wykonawców.

Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na *Remont budynku dawnej Kancelarii* o wartości 394 204,17 zł przeprowadzono w trybie podstawowym, na podstawie art. 275 pkt 1 Pzp, w sposób zgodny z przepisami ustawy.

Realizacja przedmiotowego zamówienia, na podstawie umowy zawartej 23 maja 2024 r. na kwotę 630 000 zł, w zakresie przedmiotu, terminu i wysokości wynagrodzenia wykonawcy była zgodna z jej treścią oraz wymaganiami wynikającymi z Pzp.

Skontrolowane inwestycje były realizowane zgodnie z wnioskami o dofinansowanie. Poniesione wydatki zostały udokumentowane. Urząd zapewnił możliwość monitorowania uzyskanych efektów inwestycji poprzez dokonanie odpowiednich zapisów w umowach z wnioskodawcą dotyczących obowiązków, których beneficjent winien przestrzegać oraz poprzez wprowadzenie uprawnienia do prowadzenia nadzoru nad prawidłowością realizacji zadania. Beneficjent złożył również kompletne sprawozdania z wykonanych prac, które potwierdzały rzeczowe wykonanie robót oraz rozliczenie finansowe z wykonawcą. W Urzędzie nie zgłaszano zastrzeżeń do złożonych dokumentów i nie wzywano beneficjenta do uzupełnień. Pracownicy Urzędu w ramach bieżącego nadzoru przeprowadzali wizje lokalne przed rozpoczęciem robót oraz w trakcie ich realizacji.

W Urzędzie, poza uregulowaniami znajdującymi się w zawartych umowach, nie zostały ustalone regulacje dotyczące oceny wykonanych prac w obiektach zabytkowych.

We wnioskach dotyczących prac remontowych określono następujące cele inwestycji:
- *Konserwacja i restauracja elewacji dzwonnicy-bramy* – konserwacja tynków zewnętrznych i detali architektonicznych elewacji − gzymsów;
- *Konserwacja i restauracja ogrodzenia zespołu poklasztornego* – konserwacja tynków zewnętrznych, remont daszków i bramy wjazdowej wraz z elewacją (jako kontynuacja prac konserwacyjnych obejmujących renowację dzwonnicy-bramy i części muru ogrodzeniowego wykonywanej wcześniej w 2024 r.);
- *Remont budynku dawnej Kancelarii* – konserwacja tynków zewnętrznych, detali architektonicznych elewacji-gzymsów, przeprowadzenie prac remontowych, poprawa izolacji pionowej i poziomej.

We wnioskach złożonych do BGK, dotyczących prac remontowych ww. trzech inwestycji, nie podano wskaźników/mierników. Z opisu inwestycji we wnioskach oraz z dokumentów wskazanych w decyzjach Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (dalej: LWKZ) wynika, że było możliwe ustalenie zamierzonych efektów, które zostaną osiągnięte w wyniku ich realizacji.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane[41] rozpoczęcie i prowadzenie robót budowlanych przy ww. obiektach budowlanych, wpisanych do

[39] 1 lutego (dwa postępowania) i 8 kwietnia 2024 r. (jedno).
[40] 26 lipca (dwóch promes) i 4 października 2023 r. (jednej).
[41] Dz. U. z 2025 r. poz. 418.

rejestru zabytków, poprzedziło uzyskanie pozwolenia na prowadzenie tych robót wydane przez LWKZ oraz uzyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę.

Prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane, dotyczące skontrolowanych inwestycji, zostały zakończone, odebrane przez komisję oraz przedstawiciela LWKZ do 10 czerwca 2025 r. W trakcie oględzin stwierdzono, że:
– *Konserwacja i restauracja elewacji dzwonnicy-bramy – w* dzwonnicy-bramie wykonano m.in. wymianę stolarki okiennej, renowację murów, tynków zewnętrznych i wewnętrznych, bramy wejściowej, dwu furtek wejściowych, bramy wjazdowej oraz murów i tynków na murze kościelnym w obrębie dzwonnicy-bramy; poddano konserwacji rzeźbę Matki Boskiej znajdującej się we wnęce okiennej w elewacji frontowej. Stwierdzono widoczne pęknięcia muru, wysolenia i łuszczenie się farby. Ksiądz Proboszcz oświadczył, że w związku ze stwierdzonymi usterkami zostaną podjęte stosowne prace, by pęknięcia i uszkodzenia zostały naprawione w ramach udzielonej gwarancji.
– *Remont budynku dawnej Kancelarii* – w budynku wykonano m.in.: tynk elewacyjny termoizolacyjny, wykończenie elewacji oraz cokołu tynkiem gładkim, montaż doświetlaczy okiennych piwnic, schodów zewnętrznych wraz z balustradami, rynien i rur spustowych. Stwierdzono na ścianach elewacji widoczne delikatne „rysowanie się" powierzchni tynku. Burmistrz wyjaśnił, że w przypadku stwierdzenia zwiększenia się ilości lub rozwarcia rys, albo w przypadku odpadania tynku powodującego degradację powierzchni otynkowanych, Miasto zwróci się do wykonawcy o naprawę stwierdzonych usterek w ramach udzielonej gwarancji. Jednocześnie, będąc właścicielem budynku i wypełniając obowiązek przeprowadzenia rocznego przeglądu budowlanego, w przypadku stwierdzenia jakichkolwiek usterek, ubytków, zobliguje się wykonawcę do ich naprawy i usunięcia. Poinformował dodatkowo, że obiekt położony jest przy drodze krajowej, na której odbywa się natężony ruch pojazdów ciężarowych w kierunku drogi ekspresowej, a po jednej stronie budynku jest droga dojazdowa do parkingu.

Przedstawiciel LWKZ, w wyniku przeprowadzonych oględzin obiektów dzwonnicy-bramy i murów z bramkami oraz budynku dawnej Kancelarii, potwierdził wykonanie zakresu prac wskazanych w pozwoleniu LWKZ.

(akta kontroli tom 1 str. 15-16, 160-173, tom 2 str. 2, 20-160, 211-237, 300-309, 314-345, tom 3 str. 68-69, 72-73, 97-104, 115-203, 208-217, 237-248, tom 4 str. 4-127, 265-321, tom 5 str. 2-3, 16-84, 87-273, 280-282, 300-349, tom 6 str. 4-99, 106-205)

2.3. Rada Miejska podjęła pięć uchwał w celu realizacji RPOZ, tj.:
- uchwałę nr LXVII/589/23 z 1 grudnia 2023 r. dotyczącą określenia zasad udzielania dotacji celowej z budżetu Miasta na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na terenie Miasta – w ramach realizacji RPOZ;
- uchwałę nr LXVIII/610/23 z 28 grudnia 2023 r. dotyczącą przyznania dotacji celowej dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Jana Chrzciciela na realizację zadania inwestycyjnego pn. *Konserwacja i restauracja elewacji dzwonnicy - bramy wraz z ogrodzeniem*, zmienioną uchwałą nr LXIX/620/24 z 25 stycznia 2024 r.;
- uchwałę nr LXVIII/609/23 z 28 grudnia 2023 r. dotyczącą przyznania dotacji celowej dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Jana Chrzciciela na realizację zadania inwestycyjnego pn. *Konserwacja i restauracja ogrodzenia zespołu poklasztornego*

dawnych Dominikanów obecnie Kościoła pw. św. Jana Chrzciciela – kontynuacja, zmienioną uchwałą nr LXIX/621/24 z 25 stycznia 2024 r.

Uchwały zostały przekazane do Regionalnej Izby Obrachunkowej[42].

(akta kontroli tom 1 str. 13, 222-223, 246-297, tom 3 str. 90-104)

2.4. Dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane zostały udzielone na realizację zadań inwestycyjnych[43] przy zabytku wpisanym do rejestru na zasadach określonych w uchwałach Rady, tj. zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków. Dokumenty, będące podstawą udzielenia dotacji, sporządzono w sposób uwzględniający zasady określone w RPOZ. W umowach o udzielenie dotacji[44] określono m.in.: wysokość dotacji, opis zakresu rzeczowego zadania; termin wykorzystania dotacji[45], termin i sposób jej rozliczenia, szczegółowe zasady wykorzystania środków finansowych, zakładane efekty do osiągnięcia, prawa i obowiązki beneficjenta (w tym obowiązki informacyjne, o których mowa w §12 załącznika do uchwały RM). Beneficjent został zobowiązany do wykorzystania otrzymanych środków finansowych zgodnie z celem, na jaki je uzyskał, na warunkach w nich określonych, w sposób najbardziej racjonalny, z uwzględnieniem przepisów prawa oraz przy zachowaniu szczególnej staranności podczas ich wydatkowania. W umowach zawarto również zapisy dotyczące oświadczenia przez beneficjenta, że na dzień złożenia wniosku nie ogłosił postępowań, mających na celu wyłonienie wykonawcy, a postępowanie w tym zakresie zostanie przeprowadzone w sposób konkurencyjny i transparentny. W umowach Miasto zapewniło sobie możliwość sprawowania nadzoru nad realizowanymi inwestycjami oraz nad wydatkowaniem i rozliczaniem wydatków przez beneficjenta dotacji[46].

Wypełnianie zobowiązań przez beneficjenta dotacji weryfikowano w ramach bieżącego nadzoru w formie wizji lokalnych przed rozpoczęciem robót oraz w trakcie ich realizacji z udokumentowaniem podjętych działań[47]. Poza przeprowadzeniem ww. wizji lokalnych oraz weryfikacją otrzymanych sprawozdań innych kontroli u beneficjenta nie prowadzono.

Burmistrz wyjaśnił m.in., że zgodnie z § 11 zawartych umów z beneficjentem dotacji nie wyklucza się przyszłych kontroli lub wizyt monitorujących, w związku z obowiązkiem utrzymywania zabytku w należytym stanie po zakończeniu realizacji zadania (§ 9 umów). W ramach wykonywania bieżących obowiązków pracownicy Referatu Inwestycji analizowali złożone sprawozdania pod kątem formalnym, kompletności dokumentów i zgodności ze wzorem sprawozdania stanowiącym załącznik nr 2 do umowy.

---

[42] Uchwały zmieniające (nr: LXIX/620/24 i LXIX/621/24 z 25 stycznia 2024 r.) zostały podjęte przez Radę Miejską w związku otrzymaniem przez Skarbnika informacji telefonicznej odnośnie omyłek pisarskich dotyczących wysokości kwot udzielonych dotacji. Po dokonaniu niezbędnych korekt Rada 25 stycznia 2024 r. podjęła uchwały zmieniające, które ponownie przesłano do RIO. Nie otrzymano uwag do przesłanych uchwał.

[43] *Konserwacja i restauracja elewacji dzwonnicy-bramy* i *Konserwacja i restauracja ogrodzenia zespołu poklasztornego.*

[44] Nr 57/2024 i 58/2024 z 19 marca 2024 r.

[45] Do 28 grudnia 2024 r.

[46] W przypadku stwierdzenia wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem beneficjent został w umowie zobowiązany do jej zwrotu.

[47] Pracownicy Urzędu zweryfikowali również m.in. obowiązek umieszczenia tablicy informacyjnej oraz zamieszczenie na stronie internetowej beneficjenta informacji o prowadzonych postępowaniach zakupowych i o dofinansowaniu.

Sprawozdania zawierały wymagane dokumenty, a ponieważ nie było do nich zastrzeżeń, nie wzywano beneficjenta do uzupełnień.

(akta kontroli tom 1 str. 249-297, tom 3 str. 69, 73-74, 97-104, tom 5 str. 52-63, 316-328)

2.5. W obu naborach wniosków w ramach RPOZ nie składano wniosków o korektę zakresu inwestycji oraz o zmianę inwestycji.

(akta kontroli tom 1 str. 15-16, 223)

2.6. Do postępowań, dotyczących wyboru wykonawców, zgłosiło się odpowiednio cztery i dwie firmy. Ze sporządzonej dokumentacji w tym zakresie nie wynika, aby potencjalni wykonawcy formułowali pytania co do wypłaty wynagrodzenia w jednej transzy - po zakończeniu realizacji inwestycji.

(akta kontroli tom 1 str. 223, tom 2 str. 221-232, 305-309, tom 4 str. 220-264, tom 6 str. 106-149)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności Urzędu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Podczas dwóch naborów w ramach RPOZ uzyskano wstępne promesy w przypadku trzech spośród pięciu złożonych wniosków, a środki finansowe przeznaczone na realizację RPOZ zostały wykorzystane w sposób prawidłowy. Wyboru wykonawców prac konserwatorskich i restauratorskich dokonano zgodnie z regulaminem naboru wniosków. Wydatki zostały udokumentowane m.in. fakturami, przelewami bankowymi, protokołami odbioru i sprawozdaniami oraz prawidłowo ujęte w księgach rachunkowych. Umowy z wykonawcami zostały zrealizowane terminowo oraz w wynikającym z nich zakresie. Odbiór prac konserwatorskich został dokonany przez komisję z udziałem przedstawicieli LWKZ. Oględziny potwierdziły zgodność zrealizowanych inwestycji z wnioskami o dofinansowanie, umowami z wykonawcami oraz z decyzjami właściwych organów.

OBSZAR

3. Wykonywanie obowiązków sprawozdawczych (informacyjnych)

Opis stanu faktycznego

3.1. W latach 2022-2024 nie otrzymano z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz z BGK, innych wytycznych w sprawie RPOZ, niż dokumenty oraz informacje (w formie pytań i odpowiedzi) udostępnione i opublikowane na stronie internetowej BGK. Miasto nie sporządziło sprawozdania (informacji) z działań podjętych w związku z otrzymaniem środków finansowych na renowację budynku dawnej Kancelarii, w związku z brakiem takiego wymogu w RPOZ.

Beneficjent, zgodnie z postanowieniami zawartych umów, terminowo przekazał do Urzędu 15 października i 7 listopada 2024 r. sprawozdania z realizacji zadań inwestycyjnych, które nie wymagały korekt. Miasto nie żądało też od beneficjenta przedstawienia dodatkowych informacji i wyjaśnień.

Burmistrz wyjaśnił, że Miasto zamieszczało w Aplikacji Polski Ład wnioski o wypłatę dla wydanych promes[48], w treści których informowano o zakończeniu Inwestycji lub jej wydzielonego etapu. Po realizacji zadań: *Konserwacja i restauracja ogrodzenia zespołu poklasztornego* oraz *Konserwacja i restauracja elewacji dzwonnicy-bramy* Miasto otrzymało sprawozdania końcowe. W dniu 7 marca 2025 r. wysłano informację o udzielonych dotacjach do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, LWKZ, Sejmiku

[48] Promesa nr RPOZ/2022/4348/PolskiLad - *Remont budynku dawnej Kancelarii* – złożenie wniosku o wypłatę z promesy w dniu 16 grudnia 2024 r.; promesa nr Edycja2RPOZ/2023/6726/PolskiLad - *Konserwacja i restauracja ogrodzenia zespołu poklasztornego* – 16 października 2024 r.; promesa nr RPOZ/2022/3422/PolskiLad - *Konserwacja i restauracja elewacji dzwonnicy-bramy* –7 listopada 2024 r.

Województwa Lubelskiego oraz do Rady Powiatu Janowskiego. Ponadto sporządzono sprawozdania z wykonania dochodów budżetowych jst za IV kwartał 2024 r. (Rb-27S) oraz sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych jst za IV kwartał 2024 (Rb-28S), które przekazano w terminie do RIO w Lublinie (do 20 lutego 2025 r.). Sporządzono również sprawozdanie roczne z wykonania budżetu za rok 2024 i przekazano do RIO w Lublinie (do 31 marca 2025 r.). Na etapie przygotowania i realizacji inwestycji informowano mieszkańców Miasta i opinię publiczną o realizowanych projektach w mediach społecznościowych[49] w bezpłatnej Gazecie Janowskiej[50] oraz na stronie internetowej UM[51].

(akta kontroli tom 1 str. 28-64, 71-117, 223-225, tom 3 str. 69, 74-75, tom 5 str. 52-63, 85-279, 316-328, tom 6 str. 2-105)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności Urzędu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Miasto zawierając umowy z beneficjentem zobowiązało go do złożenia sprawozdań z realizacji zadań inwestycyjnych, na które udzielono dotacji, zapewniając sobie m.in. w ten sposób szczegółowe informacje o zrealizowanych inwestycjach. Sprawozdania zostały złożone w terminie określonym w umowie, zawierały informacje i dokumenty wynikające z zawartych umów i nie wymagały korekt ani uzupełnień. Miasto, w związku z brakiem obowiązku sporządzenia sprawozdań w ramach RPOZ, informacje o otrzymanych środkach oraz o ich wydatkowaniu ujęło odpowiednio w sprawozdaniach: z wykonania dochodów budżetowych jst, z wykonania planu wydatków budżetowych jst za IV kwartał 2024 r. oraz w sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu Miasta za rok 2024.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Wnioski

1. Sporządzenie gminnego programu opieki nad zabytkami.
2. Informowanie właścicieli i zarządców obiektów zabytkowych położonych na terenie Miasta o naborach wniosków o dofinansowanie z RPOZ prac związanych z ochroną i konserwacją zabytków.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

[49] Facebook Miasta - posty zamieszczone w dniach: 14 lipca 2023 r., 6 i 19 marca oraz 5 listopada 2024 r.
[50] Wydanie: marzec, kwiecień-czerwiec, lipiec-wrzesień oraz październik-grudzień 2024 r.
[51] Z dnia: 1 lutego, 23 maja, 22 października oraz 13 listopada 2024 r.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 27 czerwca 2025 r.

Kontroler

Katarzyna Kuzioła
Główny specjalista kontroli państwowej
/podpisano elektronicznie/

Dyrektor

Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Lublinie

Edward Szempruch
/podpisano elektronicznie/